

”СЕДАМДЕСЕТЕ”

Пише:
Небојша
Кнежић

Торонио, априла 2006.

Милион наших сународњака напушта земљу у потрази за девизном зарадом. Ускоро са дивљењем гледамо у фасаде и кровове огромних кућетина које граде као доказ свога успјеха. Луксузне и модерне лимузине са иностраним таблицама свакодневна су слика на улицама Југо села и градова.

Наши родитељи осим љубо-море имају и поноса па док се према мору возимо у нашем првом “стојадину”, љутило кажу када нас нека “мечка” претекне, “паних, гастарбајтер, од уста откид’о, и купио половну “макињу”, “сељачина једна” “Тата, могу ли да возим, добар је пут, равно је?”, питам оца док са обадвије руке и уздигнутих лактова чврсто држи волан. Само однијече главом и каже, “кад завршиш факултет и постанеш свој човјек, ово ће бити твој ауто, обећајем”

Очев ауто никада није постао и наш и ми смо знали да ћемо једном имати свој властити, много бржи и удобнији, па смо навалили да учимо и на вријеме полагамо испите. Када имамо госте у кући мајке гордо и уздигнуте главе показују наше индексе са неколико првих шестациа, а оне петице које нам професори из сажаљења нису уписивали срећом, нису се видјеле.

Откривамо чаробну музику Пинк Флојда “Тамна страна Мјесеца” како је гласило име албума кога смо без престанка преслушавали, као да је била визионарска предодређена. Нашим сестрама су дражи Leonard Cohen и Сајмон и Гарфанкл... Само када положимо неки тежи испит, зна се, ТОМА ЗДРАВКОВИЋ и дернек до зоре.

Изненада, земља којом се поносимо суочена је са Хрватским прољећем, педесет хрватских инте-

лектуалаца потписује Декларацију о хрватском књижевном језику!?

Али, ми тада нисмо знали да то у ствари значи, од двије или три српске ријечи направити једну хрватску, на примјер, овца= травнато вунено поједало,, а љубавник на-

спих згодних компанија по новом правопису више не би био швалер, него “дојбник”!!!

“Тај издајник, Мика Трипало је био председник ЦК Народне омладине Југославије и био је први

омладинац који је Титу предао почасну пштафету, далеке 1957 године” разочарано говоре неки старији другови комунисти на разним трибинама. “Маспок” је у усташким емигрантским круговима у иностранству одјекнуо као вапај Хрватске за слободом и демократијом и ускоро стиже помоћ. Деветнаест добро наоружаних усташких добровољаца илегално прелази границу. Креће се у скупини и циљ им је Бугојно одакле их већина вуче коријене. Успут дијеле летке и убјеђени су да ће им се сви Хрвати придружити. Убрзо су ликвидирани и само је најмлађи преживио, осуђен је на двадесет година робије...

А ми, и ми смо имали наше прољеће. Са неким прелијепим дјевојкама гледамо вансеријске филмове, Поноћног каубоја, Панику у парку дрога, Страшило, Пет лаких комада, Двадесети вијек, Посљедњи танго у Паризу, Кума, Џо и то је Америка. Испод јастука, међу скрипима и у унутрашњим џеповима вијетнамских јакни и у виндјакнама од скаја који успјешно имитирају кожу, купујају се добре књиге, преводи нас не занимају, имамо своје велике писце, све сама класика, и сваки од њих је овјенчан Ниновом наградом која је у оно вријеме имала тежину. Ту су Пекић, Црњански, Киш, Лалић, Булатовић, Тишма, Угринов...

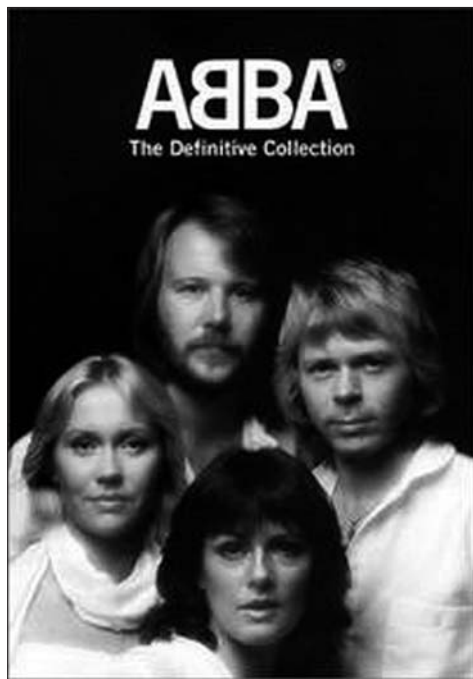
Пошто већина од нас у кући има само један телевизор очеви и мајке почињу да се свађају шта ће се гледати, оне су за фаталну Лауру и Ивицу Кичмановића, главне ликове серије У регистратури а очеви би да прате специјалне емисије сада већ на другом каналу, а односиле су се на привредно криминалне афере које су почеле да продиру у јавност. Суђење Бати Тодоровићу и хапшење преко 150 директора у Републици Србији побудили су велику пажњу Југо јавности. Тадашњи министар Савезне полиције генерал Фрањо Херљевић има пуну Титову подршку па не хапси ни једног Хрвата или Словенца,, ваљда зато што то није било предвиђено сценаријем.....!

А да је Југа једна и вјечна, увјерили смо се када се оног тринаестог фебруара последије гола Каталинског проломио узвик весела од Вардара па до Триглава. Запраштале су петарде свих врста и загрмили

пуцњи кроз прозоре из ватреног оружја. Тај спасоносни гол на Валд стадиону у Франкфурту нас одводи на Свјетско првенство.

На Евровизији побјеђује, никад праведније, шведска група Abba са пјесмом “Ватерло” и њиховом се успјеху радујемо као да су наши рођени. Приближавају нам се завршни испити. Неки од нас у посљедњем моменту одустају и запошљавају се “у нижем рангу” преко стричева и ујака у нека рентабилнија предузећа, за сваки случај,, а студирати можемо и ванредно” тјеше се... Наши родитељи блажених израза лица и пуних очију суза прихватају дипломе које им доносимо,, али...

Телефонирају на све стране,

куме, моле, преклињу,, од посла ни хабера, нема па нема. Добронамјерни и искуснији нас савјетују да идемо у “партију”, па ће нам као “члановима” бити лакше. Многи од нас су послушали савјете....

Родитељи су нам очајни. Очеви све више пуше, пију ракију и критикују политику. Мајке се цјенкају на пијаци како би прошле јефтније. Када очеви намргођено долазе са посла ми излазимо из куће. Са радија трешти сељачки рокен рол који утире сигуран пут турбо-фолку, “тако ти је мала моја,, хај’мо дјевојчице, хај’мо дјечади! На кино репертоару филмови типа “хопа цупа у кревету” Збуњени смо! На улицама све чешће срећемо неке фаце које су више него сретне што су се коначно дочепале градског асвалта.

Аутостопом, па како би, свакога љета са гитарама на рамену, одлазимо на море и тамо спавамо у врећема, напуштеним чамцима а понекад и у креветима неких Цехиња које су групно преко својих синдиката љетовале по Јадрану. Само, никада нам неће бити јасно зашто су њих звали “парадај’з” туристи а не наше родитеље, јер пракса је била да наше мајке на љетовању већину времена проведу поред шпорета а парадај’з је био обавезан на јеловнику, месо и риба, ријетко!

“Снађи се,, ради било шта” каже један дан отац.

“У реду!” кажем и одем у војску. Углавном смо били “годишњаци” а геце-десетари су такве са-

мо чекали и нема га који од нас није запамтио њихове шиљате њушке у злураде погледе,, рибање, гланцање, расклопи, заклопи, авиони с’ лијева, авиони с’, десна,, уууух!

А по повратку из Армије, стриц Вукојло и тетак Спасоја преко неких својих Обрена, Видоја и Вукадина запошљавају нас на “одређено”, у мала, нерентабилна предузећа. “Шта хоћеш”, каже отац, “имаш бонове за топли оброк, иде ти стаж, покривено ти социјално” Ускоро дајемо отказе или нас отпуштају а онда са јастуцима на глави слушамо даноноћно мумљање наших очева,, али теже је изаћи на крај са мајчиним сузама које обилато лију док говоре својим задригим мужевима који у атлет мајицама и подераних чарапа чуче по фотелјама буљећи у једноличне тв, дневнике, “пусти дијете, па неће ваљда на улицу”

Вадимо своје прве пасоше и поносно пријетимо да заувјек одлазимо. “Иииих,, тамо вас једва чекају!” кажу очеви и наставе читати новине... Умјесто у Париз, Лондон или Њујорк одлазимо у мала провинцијска мјеста и постајемо “ћате”, учитељи, или уредници и спикери локалних радио станица. Плате мале али станови осигурани. Неки од нас оженише се мјесним цурама и тамо пустише коријене....

Наше дјевојке са којима смо провели најслађе године прве младости полако нас напуштају и удају се за перспективније кадрове. Дојучерашњи другари са којима смо пикали лопту ако су се “снашли” више нас не познају. “а који ти бјеше!?” у чуду питају када их ословимо на уличном тротоару који у брзини прелазе како би сјели у службена кола поред којих стоји шофер са отвореним вратима....

Све чешће до зоре сједимо у задимљеним кафићима и слушамо Џима Морисона испијајући “векице романа” и само они који нас не желе увриједити кажу да смо рођени бојми. !А ви” питају нас наши професори када нас препознају на улици, “докле сте догурали!?” “До Бироа рада” кажемо процијеђено кроз зубе. “Како,, па неки ваши другови који су до јуче са вама у школским клупама сједили сада већ имају своје трособне станове, викендице, оженили су се, иду на службени пут у иностранство,, па како то да се само вама подреши!?” чуде се наши професори

Слегнемо раменима и онда дуго шетамо поред ријеке или неком алејом, питајући се какви смо ми то,, и зашто смо аутсајдери. А затим у џепу опипамо неку згужвану новчаницу и у оближњој кафани наручимо пиће док са “стера” изнад шанка сјетно пјева Оливер “опрости ми ми папесе”

Послије “петог” с’ ногу, одебљалим језиком одлучно кажемо себи у браду, “од слиједеће Нове године, окрећемо лист, мијењамо се из коријена а ове седамдесете, када у осамдесетим потпуно успијемо у животу, доимаће се “апсолутно романтично”..... ♦